

Volodymyr Sysoiev
*Doctor of Economics, Full Professor,
Professor at the Department of Business, Trade and Logistics
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»*

Сисоєв В.В.
*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва, торгівлі і логістики
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-452-8-46>

LOGISTICS MANAGEMENT OF ECONOMIC ACTIVITIES

ЛОГІСТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Потоковий характер багатьох процесів господарювання на різних рівнях економіки зумовив активний розвиток логістики в різних галузях економічної діяльності. Однак, незважаючи на визначення логістики як науки і практики управління матеріальними та супутніми їм потоками, більшість її механізмів обмежені функціональними сферами та функціями логістики, що унеможливило їх застосування для управління діяльністю суб'єктів господарювання в цілому з урахуванням їхньої внутрішньої організації та взаємодії із зовнішніми контрагентами.

Логічним результатом розвитку логістики став перехід від розуміння її як вчення про управління логістичними потоками до широкого використання в сучасній науковій літературі поняття «логістичне управління», яке в останній час набуло статусу нової управлінської концепції.

Становлення концепції логістичного управління пояснює різне тлумачення цього поняття в науковій літературі:

– сама логістика ототожнюється з логістичним управлінням, незалежно від того, в якій формі вона розглядається: «наука про управління», «процес управління» чи «система управління» [1-3];

– як виду менеджменту – логістичний менеджмент, що розглядається в двох основних аспектах: як сукупність заходів, зв'язаних з адмініструванням функцій логістики (закупівлі, транспортування, складування, дистрибуції, вантажопереробки та ін.), для досягнення цілей суб'єктів господарювання та як їхній персонал, який керує виконанням цих функцій [4-6];

– як окремого управлінського підходу до організації поточкових процесів, що ґрунтується на інтеграції усіх сфер економічної діяльності та координації дій усіх учасників цих процесів для досягнення ефекту синергізму [7; 8; 9, с. 62].

Концепція логістичного управління охоплює доволі широке коло проблем, пов'язаних з пошуком шляхів підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання: від цілеспрямованого впливу на логістичні потоки у просторово-часовій послідовності до оптимального управління поточковими процесами, що забезпечують формування логістичних потоків, систем і ланцюгів.

Унікальність логістичного управління ґрунтується на якісно нових концептуальних положеннях, які є результатом логічного й цілісного поєднання принципів та положень теорій управління і логістики:

– об'єктом управління виступає «логістичний потік» як нерозривна єдність матеріального, інформаційного, фінансового і сервісного потоків, що вимагає синхронізації їхньої взаємодії;

– динамізм управління пов'язаний з рухом логістичних потоків, що існують як процеси у конкретних просторово-часових координатах;

– комплексність та системність вимагає управління всіма поточковими процесами у взаємозв'язку і взаємодії на основі побудови логістичних систем зі своїми цілями, структурами та елементами;

– варіантність підходів до розробки окремих управлінських рішень забезпечує організаційну, економічну і технологічну адаптивність логістичних систем і процесів як усередині суб'єктів господарювання, так і при їхній взаємодії із зовнішнім середовищем;

– орієнтованість на стратегічні цілі розвитку суб'єктів господарювання вимагає узгодження і координації локальних цілей логістики з локальними цілями інших функціональних сфер на всіх рівнях управління та етапах життєдіяльності;

– інтеграція діяльності всіх організаційних складових макро- чи мікро-економічних систем, пов'язаних з проходженням матеріального потоку, здійснюється шляхом створення наскрізних логістичних ланцюгів і управління поточковими процесами в них протягом єдиного господарського циклу, починаючи із закупівлі матеріальних ресурсів і закінчуючи реалізацією готової продукції та сервісних послуг;

– загальносистемна оптимізація поточкових процесів ґрунтується на тому, що будь-яка локальна оптимізація в рамках функціональної сфери, підсистеми, ланки чи окремої функції не повинна суперечити глобальному оптимуму логістичного управління в цілому;

– використовуються агреговані показники ефективності, що орієнтовані на процес і оцінку функціонування логістичної системи в цілому, ключовими серед яких є час, витрати, продуктивність системи і якість обслуговування споживачів;

– синергізм відображає кумулятивний ефект взаємодії всіх ланок логістичної системи і взаємозалежність окремих управлінських рішень, що можуть викликати посилення як ефективності, так і дестабілізації функціонування системи в цілому.

Логістичне управління інтегрує в собі декілька управлінських підходів, основними серед яких є процесний, функціональний, системний та ситуаційний, що дозволяє об'єднати функції логістики у єдиному процесі управління різноманітними поточковими процесами в різних логістичних утвореннях з урахуванням їх цілей та організації, а також умов господарювання на різних рівнях економіки. Його базові характеристики (системне мислення, категорії повних витрат, цінності та корисності для споживачів, узгодження економічних інтересів усіх учасників поточкових процесів, оптимізація ресурсів, якість обслуговування) істотно модифікують підходи до прийняття управлінських рішень шляхом вибору і застосування ефективних методів та інструментів розв'язання оптимізаційних задач управління поточковими процесами в умовах багатокритеріальності завдань, багатоваріантності рішень, динаміки та множини факторів впливу внутрішнього та зовнішнього середовищ, що зумовлюють невизначеність та ризики в економічній діяльності.

В основі логістичного управління економічною діяльністю лежить ідея безперервного моніторингу усіх поточкових процесів суб'єкта господарювання. У цьому випадку його керівництво отримує можливість побачити, наскільки ефективно використовуються ті чи інші ресурси, виявити джерела витрат, оптимізувати діяльність служб та співробітників з метою покращення кінцевих результатів економічної діяльності. Значний імпульс застосуванню логістичного управління надала цифровізація економіки та логістики, яка дозволяє

удосконалювати бізнес-процеси та методи стратегічного планування, приймати логістичні рішення в режимі реального часу, підвищувати економічну ефективність й прозорість логістичних операцій, збільшувати продуктивність логістичних систем, удосконалювати взаємодію між учасниками ланцюгів постачання, а також підвищувати безпеку та якість логістичного сервісу.

Таким чином, під логістичним управлінням слід розуміти комплексний підхід до управління потоковими процесами, пов'язаних з формуванням логістичних потоків, систем і ланцюгів шляхом інтеграції усіх сфер економічної діяльності, узгодження економічних інтересів учасників поточкових процесів, міжфункціональної та міжорганізаційної координації, оптимізації цих процесів, забезпечуючи їх просторово-часове збалансування та досягнення ефекту синергізму, з метою ефективного задоволення потреб кінцевих споживачів.

Література:

1. Верескля М. Поняття логістичного управління як інструмента системи управління підприємством. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 156-164. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/896/1/верескля.pdf> (дата звернення: 17.05.2024).
2. Пальчик І.М. Логістичне управління підприємством – теоретико-методичний аспект. *Ефективна економіка*. № 10. 2014. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3080/1/1.pdf> (дата звернення: 18.05.2024).
3. Резнік Н.П., Руденко С.В., Пилипчук К.М. Основні характеристики поняття логістики і системи управління ланцюгами постачань. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 3. С. 95-102. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.95.102>
4. Галат Л.М. Логістичний менеджмент як інструмент для забезпечення ефективності діяльності підприємства. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 16. С. 108-113. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.14>
5. Криворучко О.М., Овчаренко А.Г. Основні аспекти управління логістичними бізнес-процесами та оцінка їх якості. *Економіка транспортного комплексу*. 2023. № 41. С. 105-119. DOI: <https://doi.org/10.30977/ЕТК.2225-2304.2023.41.105>
6. Сохецька А.В. Логістичний менеджмент як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70). № 2. С. 8-13. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-2-2>
7. Забуранна Л.В. Логістичне управління підприємством: сутність та передумови розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2010. № 7. С. 120-123.
8. Трушкіна Н.В., Шкригун Ю.О. Управління логістичною діяльністю підприємства в цифровій економіці: теоретичні засади. *Наукові інновації та передові технології*. 2021. № 2 (2). С. 152-166. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2021-2\(2\)-152-166](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2021-2(2)-152-166)
9. Сисоєв В.В. Механізм логістичного управління матеріально-технічним забезпеченням інститутів сектору безпеки держави: теорія, методологія та моделювання : монографія. Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. 312 с.